Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCIII. Ч. 91. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го ТРАВНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 15, 1986 No. 91. VOL. XCIII.

ЗАКЛИК ЗУАДК

У зв'язку із жахливою нуклеарною катастрофою в Чорнобилі біля Києва, Екзекутива ЗУАДК є в постійному контакті з нашими урядовими чинниками у Вашінгтоні, а також з Американським та Міжнародним Червоним Хрестом. Відповідні листи було вислано до президента Роналда Реґена і до державного секретаря Джорда Шулца, прохаючи їх домагатися від уряду СССР відкрити пряму дорогу для Американського Червоного Хреста для несення потрібної допомоги безпосередньо для жертв, потерпілим у наслідок цієї катастрофи. Як відомо, совєтський уряд від такої форми допомоги постійно відмовляється.

З цієї причини Екзекутива ЗУАДК на своєму засіданні 2-го травня 1986 року винесла одноголосне рішення, що в існуючих умовах будь-які збіркові акції на допомогу нашим потерпілим братам і сестрам в Україні є недоцільними. Коли б ситуація змінилась на краще, ЗУАДК негайно розпічне інтенсивні збіркові акції на терені ЗСА і перший передасть на допомогу потерпілим суму 100,000 долярів.

Рівночасно прохаємо родини, які мають рідних в околицях північних областях Київщини, Чернігівщини і Полісся, зголошувати їхні імена та місця перебування до канцелярії ЗУАДК, а ми, за допомогою Міжнародного Червоного Хреста, постараємось одержати відповідні про них відомості. Якщо хтось має вже будь-які інформації про наших земляків в місцевостях, де сталась ця трафічна катастрофа, просимо повідомити негайно канцелярію ЗУАДК.

Про дальші дії ЗУАДК та конкретні заходи відносно акцій для допомоги нашим потерпілим братам і сестрам, ЗУАДК інформуватиме своєчасно українську спільноту на сторінках нашої преси.

Екзекутива ЗУАДК

Адреса канцелярії: United Ukrainian American Relief Committee, 1319 W. Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141, tel.: (215) 455-3774.

ЗАКЛИК СУА

Союз Українок Америки закликає українську громаду включитися в акцію, яку під цю пору переводить висилання телеграм і листів до секретаря Об'єднаних Націй Гавієра Переза де-Куеяра, як теж до американських сенаторів і конгресменів, щоб дозволено висилати в Україну потерпілим від нуклеарного вибуху ліки ,як теж допомогові посилки.

По ближчі інформації звертатися до Канцелярії СУА на телефон: (212) 533-4646.

Екзекутива Союзу Українок Америки

Українці потерпіли поразки у виборах в Альберті

Едмонтон, Альта. — У виборах в провінції Альберта, які відбулися в четвер, 8-го травня ц.р. численні українські кандидати з усіх існуючих партій — програли.

У виборах кандидували 45 українців, а вибрано до різних урядів лише сімох, хоч українська група в цій провінції є третьою по своїй численності.

Кандидати Консервативної партії Ігор Брода, Василь Дячук, Катерина Чічак і Юліян Козяк не дістали потрібної більшости, а Ю. Козяк втратив також пост міністра міських справ Едмонтону. Не вибрано також кандидатки Ліберальної партії Патриші Цимбалюк.

Єдиний посол українського походження Дмитро Івасюк вийшов із Нової демократичної партії, він однак не має ніякого зв'язку з українською громадою і не бере участи в її житті.

Програ українських кандидатів з усіх партій Альберти вказує на те, що уряд, маючи фінансові проблеми втратив зацікавлення в справах української спільноти. Крім того створення Комісії Дешена консервативним урядом Браєна Малруні коштувало українські голоси.

Це може сильно відбитися на дальшому розвитку культурного і суспільного українського життя, яке досі мало велику фінансову і моральну піддержку провінційного уряду Альберти.

УРЯД УНР ВШАНУВАВ ПАМ'ЯТЬ СЛ. П. С. ПЕТЛЮРИ У ПАРИЖІ

Париж (УІБ). — Започатковуючи цьогорічні відзначення 60-річчя трагічної смерти сл. п. голови Директорії й Головного Отамана Військ УНР Симона Петлюри, голова Уряду УНР проф. Ярослав Рудницький склав 11-го квітня ц.р. синьожовті квіти на його могилі на цвинтарі Монпарнас у Парижі.

В жалобній церемонії взяла участь теж голова Українського Інформаційного Бюра з Канади Тетяна Носко-Оборонів. При цій нагоді відвідано Бібліотеку С. Петлюри в Парижі й передано на руки її директора П. Йосипишина найновіші видання з „Петлюріяни", в тому брошуру „Петлюра — анти-погромщик" у англійській мові, тощо.

Цьогорічні загально-громадські відзначення травневих роковин відбудуться у Парижі в днях 24-25-го травня. В них передбачена участь представників ДЦ УНР, зокрема до Парижу має прибути Президент УН Республіки в екзилі Микола Лівицький.

СОВЄТСЬКА ГАЗЕТА ПИШЕ ПРО І. ДЕМ'ЯНЮКА

Київ. — Київська газета „Молодь України", орган центрального комітету ЛКСМ (комсомолу) України, надрукувала у числі з 30-го квітня ц.р. довгу підвальну статтю про українця Івана Дем'янюка, колись мешканця Клівленду в З'єднаних Стейтах Америки, а тепер в'язня Ізраїля, переданого в руки ізраїльського правосуддя нібито за воєнні злочини доконані ним під час Другої світової війни в концтаборах Собібор і Треблінка в Польщі.

Вже самий заголовок статті — „Упир жив у Клівленді" — говорить сам за себе. Совєтські пропаґандисти очевидно не задоволені, що І. Дем'янюка передали до Ізраїля, бо це, мовляв „пропагандистський трюк з половинчастим вирішенням справи", бо його треба було видати в Польщу, „де він був співучасником винищення сотень тисяч ні в чому не винних людей", або в Совєтський Союз, „чиїх військовополонених він труїв у газових камерах".

Щоб часом не зачепити почувань „старшого брата" газета з України, яка є рупором совєтської офіційної брехливої пропаґанди, навіть не вживає прийнятої і втертої вже на Заході назви „Іван Грізний" для І. Дем'янюка, популярної назви для людини-ката з концтабору в Треблінці у якому, як каже І. Дем'янюк і численні свідки, він ніколи не був і такої назви не вживав.

„Понад 40 років утікав від свого минулого 'кривавий Іван' (замість 'Грізний') і тільки в снах автомеханік єдного з фордівських заводів, що в штаті Огайо, продовжував бути самим собою — фашистським катом з тавром на лобі, яке не змивається ніколи й ніким", — пише „юрист" В. Погорелов і власний кореспондент „Молоді України" М. Каменюк у цій статті.

Більш того, комуністичних писак непокоїть також й те, що діти І. Дем'янюка, зокрема його дочки Ліда і Ірена й син Іван, мол. та зять Едвард Книжник, активні в українській гроамді і у парохії св. Володимира, а це перешкоджає плянам Москви, яка хоче „протверезити голови тих окремих молодих українців, уроджениців Америки і Канади, котрих продовжують всіляко дурманити націоналістичні провідники, в багатьох з яких, як і в І. Дем'янюка, руки також по лікті в крові, як також тих добродіїв, з чиєї ініціятиви в Америці проводилися демонстрації, створювався 'фонд' на захист Дем'янюка".

Стаття ілюстрована якоюсь фальшивкою КҐБ, нібито виказкою з фотознімкою І. Дем'янюка в дуже молодому віці.

Часово стаття збіглася якраз зі смертю св. п. Ігоря Ольшанівського, голови Організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні, ініціятора численних маніфестацій, зустрічей з громадою, віч, з виступами членів родини І. Дем'янюка, і оборонця адвоката Марка О'Коннора та „створювача фонду" на оборону української людини, вже засудженої Москвою і її поплентачами на Заході, заки ще справа опинилася в суді.

Чи це збіг обставин? Можливо В. Погорелов і М. Каменюк знають дещо більше про цей „збіг обставин", бо вони стоять ближче до КҐБівських джерел.

Відбудеться виставка і концерт УМІ

Нюарк, Н. Дж. (Т. Б.). — В неділю, 18-го травня, о год. 4-ій по полудні в залі УНДому в Ірвінґтоні, дев'ять відомих мисткинь, членок СУА покажуть свої твори, часто нагороджені американськими суддями і виставлювані в престижевих ґалеріях, наприклад, в Сальманґунді клюбі при 5-ій авеню в Ню Йорку.

Виставлятимуть твори: Володимира Бакун, Володимира Васічко, Богуслава Гнатів, Неля Ґерус, Христина Головчак-Дебаррі, Марія Роговська, Христя Смішкевич- Юрків, Валентина Третяк, Осипа Яворська.

Музичну частину під час виставки виконають визначні учні УМІ, які хоч ще дуже молоденькі здобули вже в українських і американських музичних колах признання і своїм талантом часто служать громаді. Получення виставки мисткинь-союзянок з молоддю ще тим близьке, що деякі мисткині це мами колишніх або теперішніх учнів УМІ.

Виконавці концерту: Мелянія і Христя Бонакорса, Адріяна і Зеня Гельбіг, Аполлон Григорович, Христя Герула, Надія Дац, Анна Еммер, Христя Рак-Бравн, Христина Рудий, Рома і Міріям Худьо. Акомпаньює Леся Рудий з Філядельфії.

Імпрезу влаштовує 28-ий Відділ СУА і УМІ.

А. Щаранський зустрінувся з президентом Р. Реґеном

Вашінгтон. — Анатолій Щаранський, жидівський активіст і політичний в'язень совєтських концтаборів на протязі дев'ятьох років та борець за права людини і вільну еміграцію з СССР, зустрівся у вівторок, 13-го травня ц.р., з президентом Роналдом Реґеном у його Овальному бюрі і розмовляв з ним на протязі півгодини, переважно про права людини і Гельсінкську угоду постанов якої не всі держави придержуються. Він вважає, що поправити ці справи, тобто права людини і збільшення еміграції, можна тільки шляхом послідовної дипломатичної діяльности і масового тиску західних спільнот на совєтських керівників.

Очевидно, А. Щаранський використав нагоду зустрічі з Президентом, щоб подякувати йому і обидвом палатам Конгресу за допомогу у його звільненні з концтабору, бо, як відомо, він був засуджений на 13 років концтаборів за здогадне шпигунство в користь З'єднаних Стейтів Америки Перед своїм арештом він був дуже активний в жидівських організаціях Москви і Московській Гельсінкській Групі нагляду за виконанням Гельсінкських угод, а його арешт і засуд за „зраду батьківщини" був здійснений в ланцюгу знищування тих дисидентських груп.

Після зустрічі з Президентом, А. Щаранський побував на Капітолі, де він розмовляв з кількома провідними лідерами Сенату і Палати Репрезентантів, між ними зі спікером Палати Томасом О'Нілом і промовляв на церемонії влаштованій спеціяльно в його честь.

Розмовляючи опісля з кореспондентами А. Щаранський заявив, що він був приємно заскочений, як глибоко президент Р. Реґен розуміє совєтську систему, а його поінформованість про справи в СССР є подивугідною. Запитаний журналістами чи він був заохочений словами Президента, А. Щаранський відповів: „дуже задоволений і заохочений, що і Р. Реґен і лідери Конгресу зрозуміли моє становище, що тиха дипломатія буде тільки тоді успішна, якщо вона буде підтримана широкими колами спільноти". Він натякав на двоторовість у зовнішній політиці і у справі оборони політичних в'язнів в СССР й комуністичних країнах взагалі. Він сказав кореспондентам, що „ця Адміністрація багато краще дає собі раду зі справами совєтської проблематики і крутійством совєтських лідерів, як усі попередні адміністрації перед тим.

Не зважаючи на офіційну форму у прийнятті А. Щаранського в Конгресі і Білому Домі, Адміністрація намагалася надати цій зустрічі якнайменше розголосу. Пізніше речник Білого Дому Леррі Спікс заявив, що все це було потрібне для підтримки „тихої дипломатії", яка розпочалася фактично від зустрічі Президента з Міхаїлом Ґорбачовим в Женеві в листопаді минулого року.

У СВІТІ

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Філіпін Фердінанд Маркос, який тепер тимчасово перебуває на Гаваях, заявив в телефонічному інтерв'ю з американськими кореспондентами, що Державний департамент ЗСА допомагає йому знайти країну, до якої він міг би виїхати і спокійно, без втручання філіппінських чи американських чинників, жити в мирі. Крім того Маркос хоче вільно почуватися і дістати дозвіл на приїзд до ЗСА у випадку потреби.

ЛІВІЙСЬКИЙ ДИКТАТОР полковник Муаммар Каддафі плянує викинути з Лівії 36 дипломатів кількох західних держав у відплату за викинення лівійців з багатьох країн Европи, яких підозрівали в терористичній діяльності. Між тими, які будуть змушені покинути Ливію є також дипломати Бельгії, які, у відсутності дипломатичних зв'язків між ЗСА і Лівією, заступають інтереси Америки в тій країні.

ЗАХІДНЬОЕВРОПЕЙСЬКІ КРАЇНИ, члени Европейської економічної спільноти, погодились з ранішими пропозиціями різних комісій, що треба припинити імпорт товарів із Совєтського Союзу і сателітних країн тому, що ці товари є затроєні радіяцією після катастрофи реактора в Чорнобилі. Заборона була прийнята після однотижневих переговорів і пертрактацій між міністрами закордонних справ в Брюсселю. Москва, як відомо, запротестувала проти такого рішення ЕЕС.

ГАБІБ МААМАР, ГРОМАДЯНИН Тунісу, який жив у Парижі, признався, що він виконав два бомбові замахи на великі підприємства Маркс і Спенсер в Парижі і Лондоні. Французькі поліційні чинники заявили, що вони знайшли в помешканні заарештованого Г. Маамара зброю і вибухові матеріяли. Прокуратура в Парижі збирає додаткові інформації про діяльність заарештованого, щоб потім поставити його під суд за терористичну діяльність.

ПРОДАЖ ЗБРОЇ ДЛЯ Савдійської Арабії, зокрема ракет на суму 354 мільйони долярів, є не тільки звичайною торгівлею, але моральним обов'язком ЗСА допомогти заприязненій країні, якщо вона почувається загроженою, — заявили речники Адміністрації президента Роналда Реґена, які ведуть змаг на форумі Конгресу за уневажнення попереднього рішення про заборону продажі ракет для Савдійської Арабії. Представник Білого Дому Леррі Спікс заявив, що Президент особисто включиться в кампанію уневажнення ухвали зброєневої комісії в Палаті Репрезентантів, а крім того розмовлятиме з лідерами Конгресу приватно.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІНДІЇ Раджів Ґанді, не зважаючи на те, що його маму Індіру Ґанді застрелили охоронці - сікхи, найменував сікха на високий урядовий пост у державній службі безпеки і постарався про підтримку для нього в інших членів кабінету. Бута Сайґ, який дотепер був міністром сільського господарства, став міністром внутрішніх справ, якому від тепер підлягатиме також поліція. Очевидно, сікхи сепаратисти і противник Ґанді, засудили таке потягнення і обвинуватили Сайґа у співпраці з племенем Гінду.

МІНІСТЕР ІНДУСТРІЇ в консервативному уряді Канади Сінклер Стівенс зрезиґнував зі свого посту і повідомив про це прем'єр-міністра Браєна Малруні. Противники Стівенса закидали йому „подвійну мораль", „конфлікт інтересів" „перекупство" тощо. Не зважаючи на закиди Малруні не вимагав резиґнації Стівенса. Поінформовані особи кажуть, що до зруйнування його політичної кар'єри спричинилася чимало дружина Стівенса, Норін яка недавно підписала договір з торонтонською компанією на 2 міл. дол. у заміну за підтримку тієї компанії міністерством індустрії, що його очолював її муж.

В ЧОРНОБИЛІ ЗАМУРОВУЮТЬ РЕАКТОР

Москва. — Совєтські власті влаштували зустріч з представниками 15 західніх амбасад у Москві і ознайомили дипломатів з ситуацією на Чорнобильській нуклеарній електростанції. Серед присутніх були представники ЗСА, Англії, Західньої Німеччини, Канади, Італії, Швеції. Спеціялісти розповіли дипломатам, що робітники „забирають" ґрунтові води з-під реактора, щоб „поховати" його в бетоні. Як заявив академік Євгеній Веліков, активна зона реактора „розпечена до білого".

Газета „Правда" вперше повідомила, що місце катастрофи буде радіоактивним протягом кількох місяців. Вона також надрукувала повідомлення, що місцеві власті, можливо, почнуть давати населенню інструкції щодо захисту від радіоактивности.

В приміщенні Всесвітнього торговельного центру в Ню Йорку виступили на пресовій конференції три спеціялісти компанії Ебаско, яка продукує нуклеарні реактори. Серед них був інженер-електрик Владімір Ханін, який іміґрував до ЗСА в 1979 році. Він брав участь в побудові реактора, який є ідентичним до того, що встановлений у Чорнобилі.

Совєтська преса повідомила, що під час пожежі на електростанції висота полум'я досягала 100 футів, але американські спеціялісти заявили на пресовій конференції, що полум'я було в десять разів вищим. Американські вчені вважають, що через 17 з половиною годин після початку катастрофи на електростанції стався вибух водню, який зірвав дах і знищив стіни. Коли горить водень, вогню не видно, тому совєтські спеціялісти мабуть неправильно визначили висоту полум'я. Цей фактор має велике значення, бо висотою полум'я в 100 футів не можна пояснити знайдення слідів радіоактивного викиду на віддалі тисячі кілометрів від місця катастрофи.

В АМЕРИЦІ

ВИСТУПАЮЧИ В СЕНАТСЬКІЙ підкомісії в справах фінансування, відомий фізик зі світовим іменем, творець водневої бомби Едвард Теллер сказав, що протиракетна оборона з елементами космічного базування врятує людство від третьої світової війни і збереже мир на землі. Е. Теллер доказував, що Конгрес не повинен економити на створенні цієї системи протиракетної оборони. „Гроші — це все, що є потрібне для створення цієї оборонної системи і запобігання війни і ґеноциду в світі", — сказав Теллер. В цьому фінансовому році на створення протиракетної системи виділено 2.75 біл. дол. Білий Дім і Департамент оборони запляну вали виділити на наступний фінансовий рік 4.8 біл. дол. Теллер сказав, що за його підрахунками в наступному фінансовому році треба було б додати не менше 200 міл. дол. на наукові дослідження, зв'язані зі створенням протиракетної оборони.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ фінансів ЗСА Джеймс Бейкер, виступаючи на пресовій конференції після триденної поїздки в Китай, сказав, що на шляху розширення американсько-китайських економічних зв'язків існують значні труднощі. В першу чергу це стосується фінансування китайських проєктів і вкладення американських капіталів в економіку Китаю. В той же час Дж. Бейкер сказав, що його розмова з прем'єром Зяо Зіянгом була відвертою і конструктивною. Понад 140 американських фірм за останні роки вклали в китайську економіку в загальній кількості 1.4 біл. дол. Загальний обсяг американсько-китайської торгівлі в минулому році досяг семи більйонів долярів.

ЗА ОСТАННІЙ ЧАС різко збільшилася контрабанда наркотиків з Мехіко в З'єднані Стейти Америки. В цьому в значній мірі винні і мехіканські чиновники. В інтерв'ю для газети „Ню Йорк Таймс" директор управління в справах боротьби з наркотиками Джан Ловн сказав, що виробництво наркотиків у Мехіко зростає, контрабанда з Мехіко збільшується, але мехіканці не вживають ніяких заходів проти цього. Високопоставлені мехіканські чиновники відкинули обвинувачення ніби Мехіко нічого не робить, щоб запобігти перевезенню наркотиків через свою країну в ЗСА і ніби мехіканські власті не бажають співпрацювати з властями ЗСА в боротьбі з контрабандою. Пресовий секретар мехіканського міністерства юстиції Франсіско Фонсека Нотаріо сказав, що Мехіко має чіткий плян боротьби з контрабандистами наркотиками і боротьба з ними ведеться успішно. Однак факти, що їх мають американські власті, заперечують оптимістичну оцінку ситуації, яку дав мехіканський чиновник.

В ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ ТЕЛЕВІЗІЙНОЇ програми „Нюс форум", Ен-Бі-Сі, колишній президент ЗСА Джиммі Картер висловив посадникові Ню Йорку Едвардові Качові закид, що під час президентської виборчої кампанії 1980 року демократ Е. Кач підтримував не його, Картера, а республіканського кандидата Роналда Реґена. „Він робив це для того, щоб дістати підтримку республіканців у виборах посадника Ню Йорку в 1981 році", — сказав Картер про Кача. Під час інтерв'ю Картер не пропустив нагоди, щоб різко відгукнутися про зовнішню політику Р. Реґена, який наніс йому нищівного удару у виборах 1980 року. На думку Картера, налет американської авіяції на Лівію зробив з Каддафі героя світового маштабу. Колишній президент висловив впевненість, що в боротьбі з тероризмом треба застосовувати не силу, а методи тихої дипломатії.

ЗГІДНО З ОПУБЛІКОВАНИМИ даними фірми Дан Ландберґ, середня ціна за ґальон бензини зросла за останні два тижні на 2.33 цента і в найближчий час ріст цін на бензину буде продовжуватися. Фірма передбачає, що в найближчі три-чотири тижні ціни на бензину збільшаться на чотири-п'ять центів, але ? далі будуть нижчими приблизно на 30 центів, ніж рік тому. Найнижчі ціни на бензину в ці дні у південно-західніх стейтах країни, найвищі в стейті Ню Йорк і на тихоокеанському узбережжі.

ДИРЕКТОР ІНСТИТУТУ для студій ЗСА і Канади Георгій Арбатов, який часто виступає на американській телевізії, обвинуватив З'єднані Стейти Америки в тому, що вони намагаються знеславити Совєтський Союз. „Адміністрація Реґена використала інцидент на Чорнобильській нуклеарній станції, щоб переконати весь світ, що Совєтському Союзові не можна вірити, — сказав Арбатов в інтерв'ю для шведського радіо. — Вашінгтон намагається доказати, що не можна вірити Совєтському Союзові в справах контролі над зброєнням". Однак факти свідчать, що багато питань, які стосуються катастрофи в Чорнобилі, досі залишаються без відповіді. Серед них є і такі, на які Москва взагалі ніколи не відповість.

„Дітям в школах треба подати історичну правду"

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. Кузьмович). — У вівторок, 15-го квітня ц.р., відбулася в університеті Ратґерс цілоденна конференція присвячена студіям історії Східньої Европи в американських школах.

Конференцію зорганізувала спеціяльна Комісія для історії Східньої Европи і поневолених народів при губернаторі Ню Джерзі з допомогою комісії стейту Ню Джерзі для соціяльних наук. Комісія для історії Східньої Европи в Ню Джерзі, яку очолює д-р Тадеуш В. Ґромада, професор стейтового коледжу в Джерзі Сиґі є єдиною того роду комісією на терені ЗСА, завдяки зацікавленню навчанням історії в школах Ню Джерзі губернатора Томаса Кейна. Конференція мала на меті дати перші висновки з праць комісії та почути думки компетентних осіб, а призначена вона була для учителів середніх шкіл та видавців шкільних підручників.

При великій кількості зацікавлених, зокрема також представників народів Східньої Европи, що живуть в Ню Джерзі, конференцію відкрив д-р Т. Ґромада. У своєму привітальному слові він підкреслив унікальність комісії, яка свою працю завдячує губернаторові Т. Кейнові та його стремлінні дати молоді у його стейті якнайкращий вишкіл. Він поінформував також, що комісія вислала до шкіл запитник відносно навчання історії Східньої Европи, на який відповіли у 90 відсотках і тепер у висліді цього можна приступити до практичних заходів, як навчати історію народів Східньої Европи у школах Ню Джерзі. Тут він з притиском підкреслив, що найважливіше є перестати ідентифікувати історію народів Східньої Европи з історією Росії, а рівночасно подавати справжню долю цих народів під комуністичним режимом.

Висловами надії, що ці завваги, як і думки прелеґентів на конференції, візьмуть до уваги вже в найкоротшому часі видавці шкільних підручників, д-р Т. Ґромада привітав усіх учасників конференції і представив присутніх членів своєї комісії. Серед присутніх був також член Етнічної Ради стейту Ню Джерзі, яка створила комісію Андрій Кейбіда, головний радний УНС.

Господар приміщень конференції, адміністративний директор університету Ратґерс д-р Кеннет Вілер привітав присутніх та підкреслив, що саме цей університет присвячує дуже багато студіям Східньої Европи, з величезною бібліотекою про совєтські питання.

З великою увагою учасники конференції вислухали слова губернатора Т. Кейна, який висловив надію, що в Ню Джерзі всі його мешканці мають зрозуміння для важливости навчання історії. Він з прикрістю ствердив, що існує серед

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Дволичність польського уряду

Вже багато років країни Заходу, а в першу чергу З'єднані Стейти Америки, надають економічну допомогу бідним і слаборозвиненим державам. Продукти, лікарства, одяг, більйони долярів йдуть в країни Азії, Африки, Південної Америки. Дістають матеріяльну допомогу і країни, які зазнали стихійного лиха — від землетрусу, повені, посухи. В цьому випадку З'єднані Стейти ніколи не беруть до уваги те, в яких відносинах зі Заходом є уряд даної країни, веде дружню чи ворожу політику.

Тільки в одній країні Африки, Етіопії, за останні два роки від голодової смерти було врятовано сім мільйонів жителів завдяки допомозі із ЗСА. За ці два роки американці післали Етіопії продукти, лікарства, сільськогосподарські машини та інші речі на суму понад 20 мільйонів долярів. А скільки таких країн є в світі, які вдячні Урядові і народові Америки за вчасну і щедру допомогу!

Після нуклеарної катастрофи в Чорнобилі, коли від радіяції, крім України і Білорусі, найбільше потерпіла Польща, Сенат ЗСА прийняв резолюцію, в якій просив Уряд ЗСА післати в Польщу 50,000 тонн сухого молока. Уряд країни, який дбає про життя і здоров'я своїх громадян, повинен був з вдячністю прийняти таку допомогу. Але уряд генерала Войцеха Ярузельского, підтримуючи політику Москви, відмовився від неї. „Ми не потребуємо від З'єднаних Стейтів ніякої допомоги", — заявила польська амбасада у Вашінґтоні.

Цими днями Фонд американської допомоги, який очолює Збіґнєв Бжезіньскі, відправив у Польщу великий літак, навантажений спорошкованим молоком, вітамінами, ліками. Наперед було домовлено, що розподілом продуктів і ліків буде займатися Католицька Церква. Уряд погодився на це. Та коли літак приземлився на летовищі у Варшаві, представники уряду заявили: „Половина харчів для Церкви, друга половина для нас". Це ще один доказ наруги комуністичного уряду над своїм народом.

Свого часу Захід надав Польщі довготермінові кредити, які вона не в стані повернути. Нині загальна сума, яку Польща заборгувала західнім країнам, досягнула астрономічної цифри — 32 більйонів долярів. Самі лише відсотки з цієї суми становлять біля трьох більйонів долярів. Їх теж Польща не може повернути.

Уряди західніх країн, розуміючи тяжке економічне становище, в якому опинилася Польща, вирішили пом'якшити умови виплати боргу. Тепер Захід надає урядові В. Ярузельського додатковий десятирічний термін для виплати 1.9 біл. дол., які він повинен був внести в цьому році. Вважають, що і приватні західні банки, яким Польща повинна була повернути в цьому році 800 міл. дол., дадуть їй відтермінування. Хоч Польща вже давно просить дати їй відтермінування з виплатою боргів, вона і далі звертається до Заходу по нові кредити. Недавно Австрія збільшила їй свою позику на 40 міл. дол. Те саме має намір зробити і Західня Німеччина.

„Становище в цій країні безнадійне", — сказав недавно один із спостерігачів. Після нуклеарної катастрофи в Україні західні держави майже зовсім припинили імпорт товарів із східньоевропейських країн. А це ще більше погіршить і без того тяжке економічне становище Польщі.

Польський уряд має надію, що країна незабаром буде прийнята у Міжнародний валютний фонд, а це відкриє їй доступ до нових кредитів. Але валютний фонд буде вимагати, щоб уряд Ярузельского провів певні економічні реформи, на які він може не піти. Крім того Польща добивається упривілейованого статусу в торгівлі зі З'єднаними Стейтами Америки. Однак Конґрес навряд чи задовольнить цю просьбу в найближчому часі.

СИРІЙСЬКА АРМІЯ почала розбудовувати артилерійські і ракетні гнізда у прикордонній полосі з Ізраїлем проти чого гостро запротестували прем'єр-міністер ізраїльського уряду Шімон Перез і міністер оборони Їцак Рабін. Наближення сирійської армії на віддаль 10-15 миль до кордону становить, на думку ізраїльських речників, серйозну загрозу для безпеки Ізраїля. Очевидно, Ізраїль не зацікавлений у веденні війни із Сирією і тому урядові особи роблять заходи, щоб вияснити цілі Сирії.

ЛІДЕРИ ОБИДВОХ ПАЛАТ Конґресу ЗСА не взяли до уваги критики Адміністрації і заявив державного секретаря Джорджа Шулца про зменшення фондів у бюджеті на забезпечення американських амбасад в світі і розгорнення забезпеченевої кампанії проти міжнародного тероризму. Обидві політичні партії вважають, що Адміністрація хоче витратити забагато грошей на цю ціль, при рівночасному спротиві президента Роналда Реґена проти підвишки податків. Державний департамент вважає, що лідери Конґресу граються з вогнем, або, як заявляють прихильники Шулца, „вичікують на ще одну фатальну катастрофу".

Микола Бараболяк

„РЕҐЕНОВА ДОКТРИНА" І ДІЙСНІСТЬ

Як далеко від слів до діл у Реґеновій політиці! У промові перед Конгресом 6-го лютого 1985 року про „Стан унії" він мовив: „Свобода — це не прерогатива кількох вибраних, а універсальне право всіх Божих дітей... Нашою місією є живити й обороняти свободу і демократію та розповсюджувати ці ідеали, де тільки можемо... Не можемо ламати довір'я тих, які ризикують своїм життям на усіх континентах від Афганістану до Нікараґуа, щоб боронитись перед підтримуваною Совєтським Союзом агресією і забезпечити собі права, які маємо від народження..." Від тої промови пішла ідея „Доктрини Реґена", змістом якої мала б бути оборона світу перед агресією СССР. Гарні слова! Але яка їхня вага ми мали нагоду переконатись уже в листопаді того ж року, коли ми намагались охоронити Мирослава Медведя. Можемо вірити тим гарним словам?

Ця доктрина не стосується, очевидно, здобутків Совєтського Союзу після Другої світової війни, апробованих Заходом у Теґрані й Гельсінках. Мова в цій доктрині про поширення впливів СССР у Третьому світі, про їхні здобутки в Анґолі, Мозамбіку, Етіопії, Південному Ємені, а головно в Афганістані, Нікараґуа і в Лівії. На Мозамбік, Етіопію і Ємен Америка, так сказати, махнула рукою. Загроза звідтіля менша. Нині йдеться про те, щоб викоренити совєтів з Анґолі, Афганістану, Нікараґуа і Лівії.

Останніми часами чуємо багато про заходи підкріпити контрреволюційні сили в Анґолі, Афганістані та Нікараґуа. Але робить це Америка ефектно? Допомагає зокрема протисовєтським силам в Афганістані і Нікараґуа в такій мірі, щоб афганські борці за волю та „контри" в Нікараґуа мали вигляди на перемогу? А тільки така допомога має сенс. Дала Америка афганським і нікараґським повстанцям таку зброю, щоб вони мали змогу ефективно поборювати по зуби озброєного противника? В ніякому разі. Може мають рацію демократи в Конгресі, коли вони не хочуть признати Реґенові тих 100 мільйонів дол. на підмогу „контрам". Коли нема рішучої постави зліквідувати совєтські впливи мілітарними засобами і то радикально, то краще застосувати інші засоби, бо воєнні наносять тільки жертви. Війна в Афганістані триває майже сім літ, а в Нікараґуа — п'ять, і ніяких досягнень. Америка на тому фронті радше „дрочить" Совєтський Союз, чим хоче таким чином насправді йому протиставитись.

Якщо йдеться про Лівію, то властиво не можна сказати, що вона у сфері совєтських впливів і треба ставити її нарівні зі ситуацією в Афганістані чи Нікараґуа. СССР намагається вгніздитись у Лівії, діставши воєнні бази на лівійському побережжі проти сил НАТО на Середземному морі, але покищо безуспішно. Що Каддафі купує зброю у Совєтського уряду, то це ще не робить його їхнім підопічним, як Сирія. Каддафі і лівійці — фанатики мусулмани і ніщо їм так не осоружне як атеїстичний комунізм. Із Каддафі роблять майже „сумашедшого". Без сумніву він дещо ірраціональний, необрахований, іноді гротесковий, як на голову держави. Але треба врахувати хто він такий. Він — типічний, автентичний араб. Дитина пустині. Донині спить під шатром і любується перебуванням у ньому. На снідання п'є верблюже молоко, і в його цілій поведінці багато автохтонного араба, який тільки до деякої міри прийняв „вестернізацію". Каддафі пропаґує панісламізм, і тому можна його вважати справжнім представником арабського світу. Після смерти Нассера не є ним вже нині вповні „звестернізований" король Йорданії Гуссейн, той нащадок номадів арабського півострова. Не є теж автентичними арабами 5,000 князенків з династії Савда в Савдійській Арабії, які у вечірніх строях розтринькують мільйони, розгулючи в нічних льокалях Парижу, а тільки у себе дома вдягаються у свої рідні театральні строї на показ. Каддафі не має даних на лідера арабського світу, але після смерти Нассера і хиткости Ассада і Мубарака, він намагається перебирати цю ролю, хоч у дуже невдалий спосіб, піддержуючи палестинський визвольний рух у його скрайній формі — тероризму. Каддафі — людина емоційна і попав у халепу. А попав тому, що хоче допомогти палестинській справі. Коли б були вигляди на якесь політичне полагодження того питання, він певно завернув би зі шляху, на який він вийшов, і залишився б приятелем ЗСА.

Коли, отже, Америка включає Лівію у фронт поборювання впливів Совєтського Союзу у Третьому світі, то це властиво непорозуміння і неконсеквентність. „Доктрина Реґена" стосується боротьби проти совєтських впливів у Третьому світі. Доктрина ця заступається за свободу, яку людина тратить, попавши під режими контрольовані совєтською владою. Палестинці не під контролею совєтів. Вони борються за своє право на самовизначення. Завдяки непродуманій політиці Америки на Близькому Сході є радше небезпека, що, коли б під тиском революційних елементів, інспірованих просовєтськими силами та шіїтськими й іранськими фундаменталістами, поміркровані, проамериканські режими в Йорданії і Савдійській Арабії впали, щойно

(Закінчення на стор. 4)

Роман Ільницький

ПРО МУЗЕЙ І УКРАЇНСЬКЕ МАЙБУТНЄ

Уже від довшого часу, бо від десяти чи двадцяти років, українська спільнота в Америці й Канаді переставила своє культурне плянування з малих і дрібних проєктів (які також були і є потрібними й корисними) на великі й „далекобіжні" пляни. До тих треба зарахувати створення при Гарвардському університеті трьох українських катедр, історії, літератури й мови, Українського наукового інституту (при тому ж університеті) й наукового журналу „Ukrainian Harvard Studies". У тому ж самому часі, в Канаді, створено Український науковий інститут в Едмонтоні, катедру української літератури при торонтонському університеті й катедру історії при Йоркському університетах у Вінніпезі, Оттаві й Монтреалі та й на кількох американських високих школах.

Як бачимо з цього переліку, наше далекобіжне плянування концентрувалось досі на науці, на впроваджуванні українознавчих предметів в американські й канадські університети. Враховуючи кількість українського населення в Америці й Канаді та наші спроможності там — цю ділянку розбудовано задовільно. Нових проєктів й заходів тут творити не треба; вистачить коли розбудуємо й поглибимо вже створене. І саме в такому пляні дуже свіжою й цінною ініціятивою треба вважати постання Українського Музею у Ню Йорку. Це (як Гарвард) великий задум. Він розширює нашу духову експансію на нову ділянку. Треба здати собі справу з того, що твори кожної культури стають власністю широких народних мас аж тоді, коли вони перебувають з ними у тривалому контакті, у постійнім зв'язку. Навіть найкращі шедеври, закриті між чотирьома стінами в скринях чи інших сховках, це по суті, мертві предмети. Кожний твір оживає аж у зустрічі з людиною, отже тоді, коли він „говорить" з нею й зворушує її. Щоб улегшити ці контакти між людиною й її творчістю — створено музеї. На їхню розбудову видають великі суми грошей. Музеї — це підсумки культури на різних ділянках життя; це дзеркало в якому відбивається надбання століть.

Кожна нація має свої музеї. Вони приміщуються в репрезентативних будинках. Їх оточують особливою увагою. Виділяють для них великі фонди з державних й приватних бюджетів. Закуповують й збирають експонати.

Музеї відвідують мільйони осіб: свої і сторонні. Так шириться знання про культуру кожного народу, так твориться гордість на свою націю, на її культурно-творчі здібності.

На жаль, в нас, українців на поселеннях, ще донедавна такого музею не було, а тому іноді ми самі й світ поза нами, про нашу культуру так небагато знаємо. Музей постав щойно кільканадцять років тому, але скромний і маленький, у винайлених кількох кімнатах. А все таки він сповнив свою місію. Звернув на себе увагу своєї рідної української громадськости й американського оточення, його культурної еліти. Перед нею розкрилась нова, досі незнана їй культура, й викликала захоплення. Американські фахівці-музейники поспішили з допомогою нашому маленькому музеєві: від кількох років виділяють для нього кількадесят тисяч долярів в пропорційному відношенні до величини тих сум, які складає українська громада: коли збільшуються збірки серед українців, то й збільшуються дотації від американців, а коли менше дають українці, то й менші суми виділяють американські установи. Це перша українська установа, яка отримала допомогу від американського суспільства (колись американські фундації допомагали Українській вільній академії наук УВАН, але вже від довгого часу припинили її).

Німецька приказка каже: „Mit dem Essen kommt Apetit" (з їжою приходить апетит), так сталось і з нашим малим Музеєм. Його неочікувані успіхи спонукали українську суспільність призадуматись над його розбудовою. Адже за кілька років нагромаджено багато зразків української культури. Але, на жаль, їх ніхто не бачить, бо вони в більшості зберігаються в скринях та по інших сховках та й то не в одному місті, а в кількох.

Ті, які знають про це, прийшли до висновку, що так дальше вести діло не можна. Українська культура задорога для нас справа, щоб її представляти перед світом кустарними засобами. А коли так, то треба збудувати для музею „професійний дім" і в ньому презентувати світові нашу культуру. Від слів перейдено до діл: створено будівельний комітет із 41 діячів й виділено з нього президію із восьми осіб, а вона, розглянувшись по Ню Йоркові, перевіривши ціни й порадившись з ширшими колами

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

На хвилях чарівного розспіву

(З нагоди появи платівки „Співає Верховина")

Я майже певний, що приблизно до двох літ, ви не знайдете такої української хати, в якій доцінюють пісню чи музику, де не можна буде побачити нововиданої платівки „Співає Верховина". Бо платівка та не тільки прекрасна, вона представляє собою досягнення в ділянці, передовсім естрадної чи розважально-танцювальної музики якого в нас ще не було; ні тут ні навіть на Україні. На платівці не тільки виїмково вдалий підбір пісень, але і саме голоси співачок і акомпаньямент і цілісне виконання пісень є вершинним. Я навіть відважусь запевнити, що склад цього тріо в особах Надії Коханської, Оксани Рогатин-Макогон і Богданни Ігнатович кращий голосово, як було тріо сестер Байко на Україні. Я міцно вірю, що коли ця платівка продістанеться як небудь на Україну — а продістанеться вона напевно — буде мати там безконкуренційний успіх; як не в продажі — це ж бо неможливо — то в тисячних відписах чи копіях.

Платівка „Співає Верховина" видана в Торонто (Канада), під мистецьким керівництвом відомої і особливо заслуженої в цьому напрямі Оленки Глібович. Перед літами чули ми її досконалий квартет, де і вона сама співала, а тепер подивляємо оце її передове тріо „Верховина". Таких добірних голосів, які знайшлись у цьому ансамблі, не легко було б знайти будь-де знову. Бо сопрано (2-ге) Оксана Рогатин-Макогон — це насправді співачка-солістка з визначним оперовим, з природи поставленим голосом, сопрано (1-ше) М. Коханська має дуже гарної барви, гнучкий, ліричний голос, а альт Б. Ігнатович визначається приємним темним тембром, якого не доставало сестрам Байко. Всі вони співають безпосередньо, щиро і віддано, з самої глибини душі, що зрештою кожен відчує зразу.

Акомпаньямент на платівці малого оркестрового складу — бездоганний; вибивається — скрипаль. Постійний пяніст тріо Михайло Бубна — знаменитий.

У цьому складі „Верховина" в своїх концертах може повеличатись блискучими успіхами. Очевидно найбільше відома вона в Канаді, хоча співала вже і в ЗСА, а навіть у подальшій Англії.

Концерт на платівці розпочинається, як би карпатським гимном, відомою піснею „Верховино", яка миттю уводить слухача в дорогий розмай рідного музикування. Тут, може тільки єдиний раз, придалась би була радше сопілка, навіть у звучанні флейти, чи хоч би і просто скрипка, замість мандоліни: це ж бо не Апеніни, а Карпати. В другій пісні, безумовно перлині легшої творчости А. Кос-Анатольського, під заголовком „Марічко" (основаній хіба на найкращій коломийці), тріо просто зачаровує слухача своїм голосовим і ритмічно-інтерпретаційним осягненням. „Дівочі мрії" Сабадаша, і пізніше і „В вечірній час" А. Гнатишина, це дві глибоко лірично-настроєві пісні, що солодкою тугою охоплять вашу душу. „Закарпатська коломийка" так і пригадує всім незабутню хорову „Коломийку" композитора А. Гнатишина, а своєю різноманітністю мелодії і модуляцій пов'язується вона з „Марічкою" Коса. Закінчує першу сторінку платівки релігійне „Під Твою Милость" з музикою Д. Бортнянського. Цей твір було б невластиво вмістити в розважально-танцювальний репертуар, коли б не пісня „Верховино" та обі коломийкові речі, які все таки є народною клясикою. Композицію Бортнянського співають дівчата з дуже переконливим і молитовним відданням. А довше сольо О. Рогатин-Макогон із похвальним крещендо, лишається пам'ятним.

На другій сторінці почуємо дві пісні українського музикотворця, одного з тих молодших із України, Ігоря Поклада (уродж. 1941). Це чудова ритмічно-мелодійна, майже скандована, в характері румби „Тиха вода" і либонь найкраща річ із цілої платівки „Чарівна скрипка" (шкода, що не заподано імені автора і слів поезії). Оцих пісень не можна наслухатись удосталь. Передусім вони виїмкові тим, що сповнені пікантного дисонансу, який є конечний у сучасних композиціях. А сама „Чарівна скрипка", хоч композиційно твір і не зовсім складний, своєю мелодією вона справді зворушливо чарівна. Тонким сантиментом пронизана тут ще і пісня І. Шамо „Червона рожа". Бризками захоплення іскряться „Карпати" симфонічного композитора М. Скорика, що мчать як рвучкий, буревійний вітер. Було б прогріхом, якби поминено пісні В. Івасюка. Тому маємо тут, у формі тріо, популярну і незабутню „Пісня буде поміж нас". На закінчення не можна собі нічого іншого побажати, як якоїсь композиції невіджалуваного Б. Весоловського. З найбільшою приємністю слухаємо розгульного, блискучо виконаного фокстроту „Березень" (і знову придалося б ім'я автора і текст).

Коли б дехто в рефлексійному захопленні, зронив знечев'я нишком і рах-

(Закінчення на стор. 4)

Василь Маркусь

УКРАЇНЦІ НА П'ЯТОМУ КОНТИНЕНТІ

(ВРАЖЕННЯ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ)

VII

Цей стан може в найближчих десятьох роках поважно змінитися, якщо молодша, народжена і вихована в Австралії, генерація включиться більш активно в австралійське життя. Такі молоді люди є, але їм потрібно розвиненого суспільного етосу й амбіції, аніж тільки думати про спокійну кар'єру і вигідне життя сім'янина, професіоналіста чи навіть заможного бизнесмена. Ці люди, маючи ще й українську формацію (знання українських проблем та ідентичність), могли б більше зробити і для того, що популярно називаємо „українською справою". Покищо ми маємо малі зв'язки і підтримку австралійського політичного світу. Не нашим великим числом (якого не маємо), а якістю наших вкладів та індивідуальними досягненнями зможемо це змінити в нашу користь.

Тепер тут-там якийсь федеральний посол з'явиться на українській маніфестації, високий австралійський урядовець вшанує українські культурні імпрези, навіть спонзорує таким виступам за кордоном, як це було з концертом „Чайки" в будинку ОН в листопаді м.р., але ми не маємо серед австралійських політиків виразних і відомих прихильників української визвольної боротьби. Навіть немає того, що мали українці у Великобританії — англо-українського товариства.

Проте, є одиниці серед журналістів, правозахисників, католицьких діячів, професорів університету, які вже ознайомлені з українською проблематикою, іноді підтримують окремі заходи в обороні українських діячів руху опору, релігійної свободи тощо. Мабуть, настав час, щоб розпочати більш систематичну і планову працю з нашими прихильниками, щоб приєднати нових і створити в найкращому розумінні, своєрідне „лаббі" в українських справах.

Це цілком можливе і на часі. Молода українсько-австралійська ґенерація, з академічною освітою і професіями чи на дещо впливовіших постах в адміністрації й економіці, повинна використати ці свої можливості, щоб допомогти українській справі. Замало говорити, що маємо високого військового старшину в австралійській армії (який, мабуть, скоро буде ґенералом), одну-дві особи в дипломатичній службі, кількох університетських професорів та кільканадцять осіб у федеральній адміністрації. Вони повинні на тих своїх позиціях не лише признаватися до українства, але й розумно сприяти речам, про які була мова. Повинні також боронити певних австралійських та українських позицій.

Ось два приклади з останніх совєтсько-австралійських взаємин, які мають українські аспекти. Недавно австралійський уряд підписав культурну угоду з совєтським урядом про міжуніверситетську співпрацю. З її тексту і духу виходить, що той обмін мав би відбуватися між австралійськими академічними та російськими установами; установи і наука неросійських народів з того виключені. З цього приводу внесли демарш до австралійського федерального міністерства культури не так українські громадські чинники, як австралійські університетські кола, серед яких є українці. Знов, у минулому році була голосною справа, що совєтські чинники хочуть відкрити у частині Мельборну, де живе найбільше емігрантів зі Східньої Европи, зокрема українців, своє торговельне бюро. Українці, очевидно, проти цього протестували, правильно в цьому вбачаючи ще один засіб шпигування за національними еміґраціями, а навіть спробу інфільтрувати їх. Але до цього протесту слід включити і впливових австралійців, вести цю акцію спільно з іншими національними групами, та назагал використати її так, щоб розкрити совєтські затії не лише у стосунку до еміґрації, але й до австралійського національного інтересу.

На відтинку співпраці з іншими східньоевропейськими еміґраціями в Австралії зауважується поважний недолік, не зважаючи на номінальне існування філії АБН. Замітна серед українців тенденція до ізольованости, притаманне нам скрізь закривання у власному ґетто. Колись була тут співпраця українців з Комітетом поневолених народів; сьогодні там українська участь мінімальна. Знов, тут також треба радше очікувати ініціятиви та реорганізації нашої політики від молодших людей.

Ще найкраще стоять українсько-австралійські культурні взаємини і тут більші шанси „будування мостів", які, самозрозуміло, будувати треба. На маргінесі варта подати позитивний факт, а саме, що редакція „Сучасности" у співпраці з австралійськими літературознавцями і літераторами, як теж з ініціятиви українців, збирається присвятити одне число австралійській літературі. Культобмін має бути обопільним, а не лише одностороннім. Якщо чужинці мали б знати більше про Україну, чи не час і нам більше познайомитися із ними?! Найближчий етап розвитку нашої громади в Австралії, мабуть, принесе на цьому відтинку сподівані позитивні зміни, бо й тут може виявитися інтеліґентна й ідейна молода ґенерація.

Важливою проблемою української Австралії є також її зв'язки і співпраця у загальноукраїнському контексті. Для нечисельної і віддаленої від інших українських скупчень громади — це стає її істотним питанням „бути чи не бути", бо їй треба опертися на допомозі й духових ресурсах цілої спільноти, як також з кимось треба ділитися своїми власними досягненнями. Виглядає, що ця справа стоїть в нашому випадку значно краще, як попередня. Ми вже згадали, що загальна суспільна громадська централя українців у Австралії включена в систему СКВУ і з ним прикладно співпрацює. Вимовним доказом цього був приїзд у грудні 1985 року президента СКВУ Петра Саварина до Австралії і його участь у з'їзді українців Австралії та відвідини різних наших громад. Церковне, наукове, жіноче, молодече, ветеранське, як також політичне життя нашої громади в Австралії пов'язане з таким же життям інших країн. З Европи, Північної Америки туди приїжджають різні представники, що мобілізують підтримку цієї громади для загальноукраїнських прагнень. Двічі побував в Австралії сьогодні вже покійний Патріярх Йосиф Сліпий, у березні 1986 року там був Блаженніший Мирослав

(Закінчення на стор. 4)

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ схвалила пропозицію трьох нюджерзьких конгресменів. Пропозиція каже, що імігранти в усіх 50-ох стейтах матимуть нагоду стати американськими горожанами під час святкувань 100-ліття Статуї Свободи і острова Еллис. Перед внесенням цієї пропозиції тільки мешканці Ню Йорку мали нагоду стати горожанами на острові Еллис. Острів Еллис має велике значення для всіх іміґрантів, які сюди приїхали, тому конґресмени пропонують щоб мешканців усіх стейтів разом заприсягли на цім острові.

Екзекутива
Злученого Українського Американського Допомогового Комітету
повідомляє, що

XIII ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗУАДК-у

відбудуться

в суботу, 7-го червня 1986 р., о год. 10-ій ранку в залі УСО „Тризуб", у Філядельфії, Па., ЗСА
при 4932 Н. Брод вул.
з таким порядком нарад:

1. Відкриття
2. Вибір Комісій: Верифікаційної, Статутової, Номінаційної і Резолюційної
3. Відчитання і затвердження протоколу з останніх Загальних Зборів ЗУАДК-у
4. Звіти Екзекутиви і Контрольної Комісії
5. Дискусія над звітами й уділення абсолюторії уступаючій Управі
6. Звіт Верифікаційної Комісії
7. Зміни в Статуті, параґр.: 8, 14, 15, 22, 23, 33, 34, 42, 43
8. Звіт Номінаційної Комісії і вибір Ради Директорів ЗУАДК-у
9. Звіт Резолюційної Комісії і прийняття виготовленого нею звернення до української громади
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

Згідно зі статутом, стаття 6, параґраф 16 - організації члени ЗУАДК-у, делеґують на Загальні Збори по ОДНОМУ ПРЕДСТАВНИКОВІ. Їхні членські вкладки за роки 1983, 1984 і 1985 МУСЯТЬ БУТИ ВИРІВНЯНІ, інакше вони тратять право голосу.

Організації ЧЛЕНИ-ДОБРОДІЇ, які вплатили бодай 500 дол., можуть делеґувати трьох представників.

За ЕКЗЕКУТИВУ ЗУАДК-у:

д-р Олександер Білик голова — **Олександер Татомир** секретар

Ювілейне відзначення д-ра Г. Лужницького

В дні 13-го квітня ц. р., в пополудневих годинах, в залі Дому Українського Культурного Центру у Воррені, Дітройт, заходами Асоціяції діячів української культури влаштовано ювілейний бенкет в честь видатного історика української церкви і театру, поета, драматурга, літературознавця, члена Наукового Товариства ім. Шевченка, проф. д-ра Григора Лужницького.

Влаштування ювілею було пов'язане з виходом 9-го числа журналу „Терем", присвяченого культурному життю міста Львова в 1920-1944 роках і на його тлі працям проф. Г. Лужницького.

„Терем"—це неперіодичний, монографічного характеру журнал, який виходить вже 25 років. В ньому співпрацювали видатні українські науковці, письменники, мистці, діячі і творці культури. Головним редактором від самого початку є письменник Юрій Тис.

В 9-му числі є статті науковців і цінні спогади: о. д-ра І. Нагаєвського, М. Семчишина, Я. Андруховича, Ю. Тиса, Л. Рудницького, Я. Климовського, вірші поета Г. Лужницького, його ж уривки з драм і оповідань, відбитки з оригіналів нот композитора В. Балтаровича, карикатури і дружні шаржі Е. Козака. Обкладинку, яка зображує старинний герб українського Львова, виконав Михайло Дмитренко.

Під час відкриття ювілею голова АДУК, Мирослава Ласовська-Крук, підкреслила велику працю головного редактора, письменника Юрія Тиса, дала коротку історію журналу „Терем", подякувала усім співпрацівникам, привітала гостя-ювілята і його родину, яка приїхала разом з батьком—дідом з відносно далекої Філядельфії. З батьком приїхала дочка, громадська діячка Христина Кульчицька з чоловіком Богданом, син д-р Олег, історик, з дружиною Марією і четверо внуків. Своїм приїздом родина виявила зворушливу увагу до батька, родинне прив'язання, типічно українське родинне тепло.

Редактор Юрій Тис подав характеристику поетичної і літературної творчости Г. Лужницького, який писав під різними псевдонімами, а саме: Нигрицький, Мерім, Полянич, Ордівський. Польська влада шукала нитки-факту, хто криється під згаданими псевдонімами, але ніколи не прийшла до висновку, що проф. Г. Лужницький є тим письменником, який в літературній формі возвеличує борців за волю України.

Про драматичні твори, а написав їх Г. Лужницький 23, говорив артист сцени Микола Кавка. Зупинився він на драмах з релігійною тематикою, як „Голгота" і „Камо грядеше", і сказав, що на ці вистави народ Галичини ішов як на прощу. В „Думі про Нечая" герой драми, полковник Іван Нечай, стає перед глядачем як символ боротьби українського народу за незалежність. М. Кавка теплими словами згадав вже покійну дружину ювілята, Ніну Лужницьку з дому Канашинську, видатну акторку, драматичну героїню трагічних п'єс.

О. д-р Себастіян Сабользнаний під псевдонімом Зореслав—виголосив наукову доповідь про книгу проф. Г. Лужницького „Українська Церква між Сходом і Заходом". Він ствердив, що автор тим твором дав „...ясний, суцільний, всебічний погляд на всю історію нашої Церкви... Його твір це кольоритне представлення живого організму Української Церкви, як він ріс, занепадав і знову підносився і змагав до збереження незалежної індивідуальної ідентичности".

В мистецькій частині Ліда Заревич своїм милим голосом увела нас в настрій прегарного вірша „Забавки". Микола Кавка із артистичним відчуттям прочитав останній розділ із повісти з життя українського підпілля „Стріл уночі"

Соліст чикаґської опери, бас Степан Шкафаровський, відспівав кілька народних пісень і дві арії з опер Верді і Моцарта. Видно його добру школу, гарні переходи з форте у п'яно та навпаки, дзвінку гору, шовкову середину. Перед ним, як співаком, велике майбутнє.

В молитві перед вечерею о. ігумен Бернард Панчук просив Божого благословення для достойного ювілята, який своєю творчістю збагатив і прикрасив храм української культури.

В останньому слові-подяці проф. Г. Лужницький прочитав сатиричного вірша поета Романа Купчинського, якого Р. Купчинський просив прочитати на ювілейному святі. З того віршасатири присутні щиро сміялись. Ювілят признався, що зі своєї творчости він найбільше любить літературну, що він разом з режисероммартистом В. Блавацьким, іншими артистами сцени, письменниками і мистцями творили своєрідну, безкровну революцію. Це був змаг до волі, в якому він виконував свій обов'язок. За його висловом, кожна людина має якийсь талант і за нього вона відповідає перед Богом. Розсіяні по світі українці мусять творити духову батьківщину і в творчій атмосфері працювати для рідного краю.

Запорізьким висловом „Будьте здорові й Богові милі" ювілят попрощав численно зібраних гостей, між якими були чільні діячі української культури і представники громадських організацій. Багато присутніх закупили „Терем"—монографію проф. Г. Лужницького з його автографом. Це число „Терему" вже майже цілковито розпродане.

М. Л. Крук

Д-Р В. МОРОЗ ВИСТУПИТЬ У ЛМКЛЮБІ

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що у п'ятницю, 16-го травня ц.р., о годині 7-ій вечора тут при 136 Друга авеню, виступатиме д-р Валентин Мороз із доповіддю на тему: „Справа Мирослава Медведя та сучасні події". Після доповіді — дискусія.

Останній уклін І. Ольшанівському

Не хочеться вірити, що з лав захисників гнаної України смерть вирвала щирого і талановитого організатора-борця.

Кращі сини й дочки нашого народу не спиняються ні перед чим, аби прищепити підсовєтським українцям вірус громадянської непокори. І саме на цих піонерів українського опору окупант звертає свою хижачу лють. Хто і звідки подасть їм руку допомоги, коли Захід, знай, цілується з ґенеральними секретарями—тюремщиками?

На захист лицарів сумління Ігор Ольшанівський згуртував далеко від України комітет, який організує демонстрації, пікетує посольства, поширює літературу, висилає петиції, збирає підписи, скликає віча, звертається до державних лідерів.

Саме тому в Америці та Канаді комітети захисту українських політв'язнів обрали Ігоря Ольшанівського своїм координатором. Він добре знав усі аспекти братозахисної діяльности у вільному світі, сам брав участь у численних акціях, гуртував і заохочував інших.

Вістки про захисні акції діставалися до катівень невільничого ГУЛаґу, додавали духу в'язням сумління, нагадували їм, що їхня жертва не марна, що брати за океаном пам'ятають про них. Тим то ім'я Ігоря Ольшанівського належить до історії українського опору, а саме: до історії братозахисного руху українців у вільному світі.

Прощаючи гідного сина гнаної, пригнобленої та обріханої України, висловлюємо наше співчуття його вірній дружині Божені та віримо, що світла пам'ять про Ігоря Ольшанівського заохотить створений ним комітет до дальшої невсипущої праці.

Святослав Караванський
Ніна Строката

У другу річницю смерти св. п. А. Прятки

В тихий погідний день травня, найкращого місяця в році, коли природа пробуджується з глибокого зимового сну до дальшого буйного, квітучого життя, а вся вселенна радується Божою благодаттю й красою весни, 21-го травня 1984 року блискавкою пролетіла страшна й неймовірна вістка в українській громаді, що не стало між живими нашого найдорожчого сина і брата св. п. Андрія Прятки. Перервалася нитка такого короткого життя молодої, надійної людини.

Св. п. Андрій Прятка

Як дуже ми хотіли, щоб ця жахлива вістка була тільки кошмарним сном, але, на превеликий жаль, це була жорстока дійсність. Невблаганна смерть забрала нам нашого сина і брата. Невмолима смерть вирвала його з рядів Спілки Української Молоді, Товариства Української Студіюючої Молоді (ТУСМ), забрало його передчасно з української громади.

Св. п. Андрій Прятка народився 22-го квітня 1957 року в Польщі і приїхав з батьками чотирилітнім хлопцем до ЗСА. Від молодих літ виростав в рядах СУМ-у, де до часу своєї смерти був активним. Був вишкільником Юнацтва ОУН. Покійний Андрій був активним членом управи ТУСМ. Належав до Студії Мистецького Слова в Ню Йорку, а також до церковного хору св. Юра.

Св. п. Андрій закінчив академію св. Юра з великим успіхом. Записався на студії історії і політичних наук в Ню Йоркський університет. Закінчив магістерські студії при Українському Вільному Університеті в Мюнхені. Цікавився історією XX століття. Останні два роки Андрій був учителем історії й географії в школі українознавства в Пассейку.

Св. п. Андрій був доброї лагідної вдачі, був дуже скромною людиною, завжди готовою до жертвенної праці. Любов до свого поневоленого народу, любов до своєї рідної батьківщини, любов до всього рідного—це саме було стимулом його відданої праці. Він ніколи не відмовлявся від своїх обов'язків, працював жертвенно сам, як також щиро допомагав у праці іншим. З неменшою любов'ю ставився до своєї вужчої батьківщини—Лемківщини. Хоч був ще таким молодим, а вже розумів філософію людського життя, що людина є тоді повновартісною людиною, коли вона не задовольняється малим, а бажає щось великого та прямує до висот. Його коротке життя було виповнене змістом і гарячою любов'ю до своєї родини, любов'ю до українських організацій й до всього, що українське, а понад усе, він був глибоко релігійною людиною. Таким він був, і таким він відійшов у вічність. Боже Провидіння покликало його в інший, кращий світ, там, де немає смутку, болю, ні печалі, а де є вічне життя.

Два роки пройшло від тієї сумної трагічної дати, від величних похоронів, на згадку яких серце стискається з болю. Перед нашими очима плач і сльози родини, друзів та прощальні слова представників організацій. Ще й сьогодні ми бачимо безліч вінків-квітів, якими родина, приятелі й знайомі, а зокрема молодь удекорували нашого улюбленого сина і брата на вічний спочинок. Так, два роки минають, а наші очі не висихають від сліз і серця безмежний біль не вщухає від цієї ніколи незабутої болючої втрати.

Це тільки сон, що ти помер—
Я бачу все тебе живого
І голос чую твій тепер,
І йду з тобою у дорогу...
Нема вже тебе тепер—
Та житиме завжди наяву
І в снах моїх той величавий
Твій образ... Сину!
Ти не вмер!

У різних місцях будуть відправлені Служби Божі у середу 21-го травня, о год. 8-ій вранці: церква св. Юра в Ню Йорку; церква Чесного Христа в Асторії; в манастирі оо. Василіян в Глен Кові; церква св. Михаїла в Менвілл, Н. Дж.; церква св. Михаїла в Балтиморі; у Польщі.

Родичі і брати,
родина Прятки

НОВОЗАПРИСЯЖЕНИЙ адміністратор НАСА Джеймс Флечер заявив, що відтепер подорожі міжпростірних кораблів у всесвіт не вилітатимуть, аж доки їхня безпека не буде запевнена. Під час свого заприсяження в Білому Домі Флечер сказав, що слідуюча подорож міжпростірного корабля запланована на липень 1987 року.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої і Незабутньої МАМИ

бл. п.
ТЕОДОРИ СИДОР

будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

у церкві св. Юра в Ню Йорку в п'ятницю, 16-го травня 1986 р., о год. 7-ій ранку;
у церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й. у п'ятницю, 16-го травня, о год. 8-ій ранку;
у соборі св. Софії у Римі;
у каплиці св. Йосафата у Римі;
у каплиці св. Йосафата у Папській Малій Семінарії у Римі;
у церкві у Буенос Айресі, Арґентина;
у церкві свв. Петра і Павла у Коговз, Н. Й.

Просимо ласкаво Рідних, Приятелів і Знайомих згадати Покійну у своїх молитвах.

Син ІГОР з дружиною ОЛЕЮ

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в неділю, дня 27-го квітня 1986 р. в Анн Арбор, Миш., після важкої недуги, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, відійшов у Вічність на 76-му році життя наш Найдорожчий
МУЖ, БРАТ, СТРИЙКО, КУЗЕН І ШВАҐЕР

бл. п.
ВАСИЛЬ ВОЛОДИМИР ДЕ-ЛОДЗЯ РОСТКОВИЧ

народжений дня 2-го квітня 1910 р. в Україні, в селі Сосулівка, Чортківського р-ну.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ з рамени української католицької церкви Непорочного Зачаття в Гемтремк були відправлені в середу, дня 30-го квітня ц. р. в церкві і на цвинтарі Ст. Мерис Кетолік Чирч у селі Бурнсіде, Миш.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
дружина — СТЕПАНІЯ
сестра — МЕЛАНІЯ з родиною в Україні
брат — ІВАН з дружиною ЯРОСЛАВОЮ
та синами:
РОМАНОМ
МИРОНОМ з дружиною ЛЮЇС
і дочкою ЛІСЕЮ
ЮРІЄМ з дружиною ДІЯНОЮ
та дітьми МАРКОМ І НАТАЛІЄЮ
брат — МИРОСЛАВ із дружиною БЕТТІ
та дочками:
МАРІЄЮ з чоловіком КЕВИНОМ
і сином ДЖЕЙСОНОМ
ХРИСТИНОЮ з чоловіком ФИЛИПОМ
і дочкою СТЕФАНІЄЮ
і сином ОЛЕКСАНДРОМ
кузинка — ДАРІЯ ДУДРА
шваґер — БОГДАН УХАЧ
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді, Англії й Україні

Дирекція Кредитової Кооперативи в Кергонксоні
ділиться сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що в суботу, 10-го травня 1986 року з волі Всевишнього, несподівано відійшов у Вічність

бл. п. інж.
ФЕДІР САВЧУР

член Дирекції Кооперативи, уродженець Срібної Землі 1914 року, учитель, громадський та кооперативний діяч.

В четвер, 15-го травня 1986 р., о год. 10-ій ранку відбудеться ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА в церкві Пресвятої Трійці в Кергонксоні, Н. Й., звідки Тлінні Останки будуть перевезені на український католицький цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

З глибоким сумом опечаленій Родині складаємо наші найглибші співчуття

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

КОНВЕНЦІЙНИЙ КОМІТЕТ В ДІТРОЙТІ

ПОДАЄ ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА Й ОДНОЧАСНО ЗАПРОШУЄ ВШ. ДЕЛЕҐАТІВ, ГОСТЕЙ ТА УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО МЕТРОПОЛІЇ ДІТРОЙТУ НА НАСТУПНІ ІМПРЕЗИ, ЩО ВІДБУДУТЬСЯ В РАМКАХ 31-шої КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

(25-го — 31-го ТРАВНЯ 1986 Р.)

В ГОТЕЛІ

HYATT REGENCY DEARBORN

НЕДІЛЯ, 25-го травня, год. 3:00 по пол. заля New York & Washington.

ВІДКРИТТЯ МИСТЕЦЬКОЇ І АРХІВНОЇ ВИСТАВОК. На мистецькій виставці будуть показані експонати ляльок-моделів зразків української народної та історичної ноші (збірка 81-го Відділу СУА), вишивка, різьба, кераміка та інші види української народної творчости.
Образотворче мистецтво наших мистців-малярів, зокрема ЕК-а і Синів.
Архівна виставка, поруч загальних, включає рідкісні видання „Свободи" та УНСоюзу від 1894 року до наших днів.
Там також можна буде набувати сувеніри з 31-шої конвенції УНС.

Обидві виставки будуть відкриті кожного дня на протязі конвенційних нарад від год. 10:00 рано до 7:00 веч.

НЕДІЛЯ, 25-го травня, год. 7:00 веч. заля Great Lakes Center.

ПРИВІТАЛЬНИЙ КОНЦЕРТ. Вокально-мистецьку програму виконують: мішаний хор „Трембіта" під мист. кер. Андрія Стасіва; Христина Романа Липецька — меццо-сопрано; вокальний ансамбль „Волошки" з Ню Гейвен, Кон.; танцювальний ансамбль „Водограй" під мист. кер. Мотрі Макар-Федірко.
Квитки вступу 10 і 8 дол. у передпродажі в бюрах обидвох кредитівок „Самопоміч" і „Будучність", замовляти телефоном: Я. Базюк 584-0176, І. Козак 274-6329. В дні концерту при касі.

ЧЕТВЕР, 29-го травня, год. 11:00 рано — 4:00 по пол.

Ескурсії по Дітройті й околиці. Оглядини важливіших атракцій міста та українських надбань у ньому. Зголошення в реєстраційній кімнаті Bearcat & Stutz

ЧЕТВЕР, 29-го травня, год. 7:00 веч. заля Great Lakes Center

КОНВЕНЦІЙНИЙ БЕНКЕТ з вокально-мистецькою частиною програми, яку виконають: Меланія Мартинів — меццо-сопрано у супроводі власної оркестри, Володимир Довганюк — гуморист
Привітальне слово — Впреосвящ. Стефан Сулик, Митрополит УКЦеркви в ЗСА, головна промова — д-р Петро Саварин, Президент СКВУ
Безпосередньо по бенкеті прослухання з відповідної апаратури з прозірками творів Дмитра Бортнянського у виконанні Ювілейного хору під мист. кер. Володимира Колесника.
Квитки в ціні 25 дол. від особи замовляти телефоном: Стефанія Федик 271-3544, Надія Денисенко 755-2749.

По докладніші інформації звертатися до голови Конвенційного Комітету Романа Татарського, тел.: (313) 756-8229.

230 ЗЛОЧИНЦІВ У В'ЯЗНИЦЯХ в Тексасі засуджені на кару смерти. Тексаські власті повідомили, що цих в'язнів стратять в наступних кількох місяцях — по два на день. Урядовці в стейтах Арканзо, Оклагома, Луїзіяна і Ню Мексико заявили, що в їхніх стейтах також багато в'язнів чекає на виконання кари смерти.

Головна Управа Карпатського Союзу, Інк. Ню Йорк
Ділимося з Членами й усім Громадянством сумною вісткою що в суботу, 10-го травня 1986 року нагло помер в Кергонксоні, Н. Й.

сл. п. інж.
ФЕДІР САВЧУР

організатор і виховник молоді ОУН на Закарпатті, організатор громадського і церковного життя в Монтевідео, Уруґвай, секретар Організаційного Комітету для будови пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні, працівник у радіо „Вільна Европа", [illegible] секретар Головної Управи Карпатського Союзу і член багатьох суспільно-громадських установ.

ПАНАХИДА відбудеться у середу, 14-го травня 1986 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Humston, Kerhonkson, N.Y.

ПОХОРОН у четвер, 15-го травня 1986 р., о год. 9:30 ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Трійці, де відбудеться Заупокійна Служба Божа, а опісля [illegible] Останки будуть перевезені на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Засмученим Дружині і Родині складаємо наше щире співчуття

Головна Управа Карпатського Союзу

„Реґенова..."

(Закінчення зі стор. 2)

тоді арабський світ може стати насправді тереном совєтської експансії. І щойно тоді треба би було Америці організувати в тому світі протисовєтські „контра". Тому треба дуже дивуватись, що в американській зовнішній політиці немає зрозуміння для пекучости того питання і Лівію ставиться поруч Афганістану і Нікараґуа як терен, де треба поборювати совєтські впливи. Воєнні атаки на Лівію, яка заступається в добрій вірі за права палестинців, можуть тільки кинути цю частину арабського світу в обійми Кремля. І було б досить прикро для Заходу мати совєтський причілок в центрі басейну Середземного моря. На всякий випадок, коли мова про стосування „доктрини Реґена" на тому фронті, маймо на увазі, причини конфлікту між ЗСА і Лівією, деякі моральні вартості, пригадаймо собі справу Мирослава Медведя і охорону, якої він зазнав у „вільному світі". Прочитаймо ще раз слова Реґена наведені на початку цієї статтейки. А може і не від речі буде пригадати при цій нагоді про долю Івана Дем'янюка, бо вона дещо пов'язана з тим усім... хоч про це голосно не говориться.

НА УРОЧИСТІЙ ЦЕРЕМОНІЇ у Вашінґтоні віцепрезидент Джордж Буш заприсяг нового директора Крайового управління аеронавтики і дослідження космосу (НАСА) 66-річного Джеймса Флечера. На церемонії були присутні президент Роналд Реґен, конґресмени, керівники комісії в справі розслідування причин катастрофи „Челленджера". Президент Р. Реґен сказав, що церемонія означає „світанок нової ери" для НАСА, нові перспективи в ділянці досліджень космосу в З'єднаних Стейтах і у всьому вільному світі. Дж. Флечер раніше на протязі шести років уже очолював НАСА і брав участь в розробленні програми міжпростірних полетів.

Про музей...

(Закінчення зі стор. 2)

української громадськости, закупила площу під Музей в „українській дільниці" напроти школи св. Юра за один мільйон і двісті тисяч долярів, випозичених в українській кредитівці „Самопоміч".

Так-то українська громада в Америці стоїть віч-на-віч нового великого „проєкту". Він своїми перспективами й розмірами пригадує „Гарвардський проєкт" з-перед 15-ти років. Усі ще тямимо, з яким ентузіязмом ми разом, цілою громадою, здійснювали його і як до двох чи трьох років „наш Гарвард" поставлено на фундаменти. На такий самий ентузіязм заслуговує й Музей. Його також треба поставити на міцний ґрунт й спрезентувати світові нашу культуру в елеґантних приміщеннях так, як личить нам, найбільшій українській екзильній громаді у світі.

Будівельний комітет є якраз тепер в процесі формування груп збірщиків, які відвідуватимуть наших людей й проситимуть обдарувати Музей „чим хата багата". Приготовляється також бенкет у відновленому Українському Народному Домі в Ню Йорку і незабаром буде розписаний конкурс на проєкт музейного будинку.

Українська народна мудрість передає нам з покоління в покоління приповідку, яка каже, що „Громада — великий чоловік". Хочеться вірити, що започаткована збірка на Музей підтвердить цю віру в громаду та що вона докаже своїми ділами, що слава наших батьків належиться й нам, тим, що живуть, працюють й жертвують тепер.

На хвилях...

(Закінчення зі стор. 2)

манну сльозу — а тих сліз буде в декого напевно багато більше — під враженням щемливої розмрійности і чарів, що променюють з оцих пісень, то у висновку, хай це будуть не тільки невтишимі зітхання і туга, але і відлига та відрада для душі почерез євшанозільне пов'язання із далеким, незаступимим, хоч і поневоленим рідним краєм, Україною.

Українці...

(Закінчення зі стор. 2)

Іван Любачівський; з православного боку, приїздили до Австралії українські Владики з Канади та Блаженніший Митрополит Мстислав Скрипник. Бували там українські дисиденти та наші політичні провідники.

Так само Европу й Америку відвідували представники української Австралії. Останніми часами розпочався і більш груповий рух в обидві сторони. З Канади їздили туди мистецькі ансамблі, щоб показати землякам в Австралії свої досягнення в українській культурі. Українці в Австралії відомі зі своєї гостинности. А ось минулої осени, як перша ластівка, в дусі справжнього міжукраїнського культурного обміну гастролювали по містах Північної Америки мистецькі одиниці з Мельборну і Сиднею. З черги, повинні б приїхати й інші, бо справді таки австралійські українці на культурному відтинку мають що показати іншим.

Немає сумніву, що це було б обопільно корисним. Покищо, зроблено перші кроки, які треба продовжувати, щоб ми творили однуспільноту поза межами України хоч до часу, поки не зможемо творити її і з українським материком.

• • •

Мій супутник у цій подорожі, д-р А. Фіголь підкреслював у своїх виступах потребу внутрішньо-українських зв'язків та творення певних спільних вартостей на вищому щаблі. Він твердив, що українці мають дар самоорганізації радше на нижчому місцевому (сільському чи волосному) рівні, а менше відчувають сенс цілости й мало мають охоти творити і включатися у більші системи та їх розбудовувати, включно із державним будівництвом. На це він, звичайно, подавав ряд переконливих прикладів.

Але у цій гіпотезі у стосунку до українців в Австралії, мабуть, повинна бути застосована поправка. Вони, навіть у силу своєї ізольованости від решти, мають інстинкт цілости (в себе, в крайовому маштабі — цілком певно!), і цю цілість вони переносять з крайових рамок на маштаби життя цілої української діяспори. Ця громада хоче бути частиною цілости і в тому напрямі працює (український католицький Патріярхат, СКВУ, українська наука тощо). В цьому відношенні, від них можна чогось доброго навчитися, але австралійським українцям треба і не в одному допомогти, щоб вони могли стати повноцінною частиною тієї української цілости!

„Дітям..."

(Закінчення зі стор. 1)

американського населення велике лінивство і іґнорування історії інших народів, зокрема тих, що так довго боролися за свою самостійність, як українців чи поляків. Тому саме праці його комісії такі важливі, щоб вкінці дати можливість вивчити правду, а не промовчувати її.

Про конечність подати учням правду говорили також і два дальші промовці: д-р Іван Вольґес, автор понад 25 книжок на тему історії Східньої Европи, професор політичних наук в університеті Ратґерс, який привітав праці комісії та висловив надію, що вчителі серед ніх шкіл винесуть з цієї конференції зрозуміння для подавання своїм учням цієї історичної правди, яку досі промовчували або представляли її так, як бажали. Д-р Тону Пармінґ, голова комісії студій Східньої Европи при Інституті закордонних справ, який працює для Державного департаменту у Вашінґтоні, ствердив, що пересічний американецьль має дуже мале знання історії Східньої Европи тому, що не дістав тих інформацій у школах. Це є теж причиною, що сьогодні Уряд видає мільйони долярів на вивчення урядовців на вищих політичних щеблях історії Східньої Европи. Він подав приклади повного незнання історії, як, наприклад, що після Першої світової війни існування Західньої України ніколи не було відоме в американській політиці, що Прагу в ЗСА вважають східньоевропейським містом, як також що перший голова ОСІ Аллен Раєн у своїй книжці „Тихі сусіди" подав цілий ряд історичних неточностей.

Він закінчив своє слово висловленням радости з існування комісії, яка може змінити існуючий фальшивий погляд на історію Східньої Европи і дати правдиву інтерпретацію минулого і сучасного.

Після цієї першої сесії присутні розійшлися на окремі панелі. Незвичайно конкретні та цікаві висліди своїх наукових дослідів подали панелісти на тему, як представляється тепер питання Східньої Европи в підручниках історії та суспільних наук. Багато учителів в школах Ню Джерзі взагалі не є приготовані до навчання про СССР; на 67 шкільних повітів, де вчать історію, тільки 15 дають окремо історію Східньої Европи, в тому однак головно історію та культуру Росії, а не інших народів. До 1981 року усі народи із СССР трактовано, як „совєтські народи". Досі немає згадки про Україну, ані українців, як також про Великий голод чи колективізацію господарств в Україні. Зате мають у школах курси марксизму, комунізму та представляють большевицьку революцію, як історичну конечність". У підсумках своїх просліджень панеліст Франсис Баран ствердив, що ні один курс історії не є об'єктивний, а радше прихильний до СССР з підкресленням Росії та її культури.

В аналізі найбільше вживаних шкільних підручників д-р Богдан Витвицький подав, що 75 відсотків тих, які займаються суспільними науками в середніх школах є всеціло недостаточні. Він порівнює зміни, які пророблено в таких підручниках у 1960-их роках коли йдеться про неґрів і жінок та стверджує, що про народи Східньої Европи немає ніде згадки, що саме вони внесли в розвиток ЗСА і представляється їх, як проблематичний елемент, коли всі інші були співтворцями життя в Америці.

Рейн Таагепера перевівши студію підручників ствердив, що у них замало історії і географії Східньої Европи, в усіх є поміщання понять СССР і Росії, понять давньої Русі з Росією та в загальному, в усіх проросійська настанова, з якої виходить, що все пов'язане з історією Росії є позитивне, інших народів Східньої Европи — неґативне.

Всі панелісти висловили своє здивування, як цієї односторонности не завважують учителі та видавці підручників і чому в загальному американські засоби масової інформації так фальшиво подають факти з історії Східньої Европи.

Ці самі завваги мали панелісти на дальших сесіях, які говорили про включення історії Східньої Европи до існуючої науки історії світу і Европи та в американську історію і курси суспільних наук. Тут зокрема цікаві завваги подали д-р Джеймс Мейс і проф. Тарас Гунчак. Перший звернув увагу на те, що в школах не вчать правдиво про Другу світову війну, як теж фальшиво інтерпретують період після цієї війни, а зокрема Східню Европу. Проф. Т. Гунчак вбачає в середніх школах шкідливу дезінформацію, яку треба відтак справляти при науці історії в університетах і коледжах. Причиною того є також цілковитий брак знання мов народів Східньої Европи.

Ключовим однак словом на тій важливій цілоденній конференції був виступ в часі полуденка Ґері Л. Бауера, що є підсекретарем Департаменту навчання при Уряді. Його палка промова вказувала на повне знання ситуації на відтинку навчання історії та географії Східньої Европи в американському шкільництві. Він заявив, що хоче бачити правду і тільки правду в тому навчанні, бо таку правду треба дітям давати. Наводячи ряд доказів про похибки, пропущення важливих фактів і прихильну настанову до комуністичного режиму, Ґ. Бауер двічі у своєму слові навів приклад пропущення навчання про Великий голод в Україні у роках 1932-33 і подав, що у підручниках історії на 854 сторінках він не знайшов про нього ні одної згадки. Він заявив, що шкільні підручники не можуть підготовляти ті, які зумисно промовчують деякі немилі факти, немов би боялися, щоб у молоді не збудилася ворожість до комуністичного режиму. На його думку, однак, треба молоді дати повний не прикрашений образ комуністичної системи і показати їм різницю між ЗСА і СССР і т.п.

Тому він з такою радістю привітав ініціятиву губернатора Т. Кейна і його комісії в надії, що вони переведуть зміну підручників, з яких учителі та учні беруть 95% своїх інформацій.

В цілості конференція була ділова, позитивна та виявила у компетентних осіб знання існуючої ситуації науки про Східню Европу у американських школах, а передусім великі недотягнення шкільних підручників. Це саме показала дискусія присутніх, в якій найбільше забирали слово саме представники Східної Европи, а майже не було чути думок видавців підручників.

Перед конференцією представники поодиноких народів Східньої Европи виставили у вестибюлі свої інформативні видання і книжки в англійській мові. Українці мали, на жаль, лише летючку видану Інститутом українських студій в Гарварді п.н. „Росія чи Совєтський Союз?" пера проф. Франка Сисина.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ повідомив, що З'єднані Стейти Америки заборонили імпорт продуктів, виготовлених в Европі з лівійської нафти. Така заборона примусить европейські країни перестати купувати нафту в Лівії.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ОЛЕНА ВИННИЦЬКА, член УНС Відд. 94-го ім. М. Шашкевича в Гемтремку, Миш., померла 25-го грудня 1985 року на 63-му році життя. Нар. 1922 року в Пенсильванії. Членом УНС стала 1970 року. Залишила у смутку сина Івана, маму Агафію Галишин мужа Дмитра. Похорон відбувся 27-го грудня 1985 року на цвинтарі Мавнт Олівет в Дітройті, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Роман Татарський, секр.

ВОЛОДИМИР МИСКА, член УНС Відд. 125-го Т-ва ім. „Благовіщення" в Чикаго, Ілл. помер 6-го грудня 1985 року на 81-му році життя. Нар. 6-го лютого 1905 року в Бенковій Вишні, Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку родину в Україні. Похорон відбувся 10-го грудня 1985 року на цвинтарі св. Миколая в Парк Ридж, Ілл.

Вічна Йому Пма'ять!

Ґ. Пашен, секр.

ЕВСТАХІЙ МАКАРУХА, член УНС Відд. 423-го ім. Є. Коновальця в Чикаго, Ілл., помер 19-го січня 1986 року на 83-му році життя. Нар. 1902 року в Україні. Членом УНС став 1957 року. Залишив у смутку сестрінка [illegible] Дигдала, та ближчу і дальшу родину в Америці й Україні. Похорон відбувся 23-го січня 1986 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Ю. Назаревич, секр.

СОФІЯ ҐУРНЯК, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж., померла 29-го грудня 1985 року на 67-му році життя. Нар. 19-го липня 1918 року в Ню Джерзі. Членом УНС стала 1938 року. Залишила у смутку сестер Галину і Розу, та брата Йосипа. Похорон відбувся 31-го грудня 1985 року на цвинтарі св. Вознесіння у Вудбриджі, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Лоренс, секр.

ІВАН ХЛИСТАК, член УНС Відд. 88-го Т-ва „Союзівка" в Кергонксоні, Н.Й., помер 16-го грудня 1985 року на 83-му році життя. Нар. 6-го серпня 1901 року в Україні. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку сестрінку Дороту Пудік. Похорон відбувся 9-го грудня 1985 р. на цвинтарі Пайн Буш в Кергонксоні, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Гаврилюк, секр.

МИХАЙЛО ВЕРЕСЮК, член УНС Відд. 137-го ім. Б. Хмельницького у Вест Істон, Па., помер 27-го грудня 1985 року на 71-му році життя. Нар. 1-го квітня 1914 року в Істоні, Па. Членом УНС став 1932 року. Залишив у смутку доньок — Ірену Кох і Розу, брата Дмитра і сестру Анну Равш. Похорон відбувся 30-го грудня 1985 року на цвинтарі в Оналаска, Вис.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Колодрук, секр.

КАТЕРИНА СЕНЕЦЬКА СТАНЬКО, член УНС Відд. 123-го ім. св. Марії в Скрентоні, Па., померла 5-го січня 1986 року на 66-му році життя. Нар. 1920 року в Скрентоні, Па. Членом УНС стала 1938 року. Залишила у смутку мужа Роберта та дочку Сандру. Похорон відбувся 8-го січня 1986 року на Катедральному цвинтарі в Скрентоні, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ІВАН ЧУМА, член УНС Відд. 465-го ім. Івана Франка в Ляшіні, Кве., помер 4-го грудня 1985 року на 64-му році життя. Залишив у смутку дружину Юлю, синів — Ярослава з дружиною Ольгою й дочкою Танею, Ігоря та Михайла й чотири сестри. Похорон відбувся 6-го грудня 1985 року на католицькім цвинтарі біля Монтреалю, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Т. Мороз, секр.

МИКОЛА ГНАТЧУК, член УНС Відд. 167-го ім. св. Миколая в Толідо, Огайо, помер 28-го грудня 1985 року на 84-му році життя. Нар. 1902 року в Городенці, Західня Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Ірину, синів Тараса та Всеволода і четверо внуків. Похорон відбувся 31-го грудня 1985 року на цвинтарі св. Воскресіння у Воррен, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Вельган, секр.

УНУФРІЙ ОБАЛЬ, член УНС Відд. 364-го в Кліivленді, Огайо, помер 16-го листопада 1985 року на 89-му році життя. Нар. 27-го липня 1896 року в Україні. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку доньку Стефанію Тусик. Похорон відбувся 19-го листопада 1985 року на цвинтарі Бруклин Гайтс в Кліivленді, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

АННА БУРЧИЦЬКА, член УНС Відд. 192-го Т-ва „Запорозька Січ" в Геркімер, Н.Й., померла 28-го грудня 1985 року на 84-му році життя. Нар. 1902 року в Пенсильванії. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку мужа Михайла, сестер — Юлію, Гелен і Дору, та брата Данила. Похорон відбувся 31-го грудня 1985 року на цвинтарі св. Марії в Геркімер, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Яр. Сечишин, секр.

ІВАН СЕРЕДИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 6-го ім. Т. Шевченка в Гестінгс он Гадсон, Н.Й., помер 7-го вересня 1985 року на 60-му році життя. Нар. 8-го квітня 1925 року в Одрехові, Україна. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку шестеро дітей і дружину. Похорон відбувся на цвинтарі Мавнт Гови, в Гейстінгс Гайтс.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Халяпич, секр.